

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 441-6501 ☎: 06-1/441-6502
✉: titkarsag@repate.hu
🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/64/2019/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

169/2019. (VI. 13.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ 2019. február 13-án előterjesztett **panaszát** a 2019. június 13-án – Dr. Cservák Csaba testületi tag távollétében – megtartott zárt ülésén

á t t e s z i

az intézkedést fogantató szerv – a Budapesti Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: BRFK) – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben egyrészt alapjogot sértő intézkedésre nem került sor, mivel az alapjog korlátozása jogszerűen történt, másrészt alapjogot sértő intézkedés nem állapítható meg.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos a vele szemben 2019. január 19-án történt rendőri intézkedés (szabálysértés miatti igazoltatás), rendőri intézkedés (azonosításra vonatkozó kötelezettség és panaszjogról kioktatás) elmulasztása, a kényszerítő eszköz (testi kényszer) alkalmazása, valamint a rendőri intézkedés gyülekezési jogot sértő volta miatt 2019. február 13-án, elektronikus úton terjesztette elő panaszát a Testülethez.

I.

1) a) A panaszbeadvány szerint 2019. január 19-én 17 óra körüli időpontban a panaszos B. település C.A tér irányából, egy spontán, vonulós tüntetéssel találkozott. A résztvevőket a rendőrség nagyjából körülvette, de a panaszos még tudott hozzájuk csatlakozni. A panaszos megtudta, hogy a vonulás célja a P. elérése volt. A résztvevők előbb ígéretet kaptak, hogy rendőri felvezetéssel folytathatják útjukat, majd mégis feltartóztatták – köztük a panaszost is – és arra

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

kényszerítették őket, hogy szándékukkal ellentétesen (az intézkedő r. főtörzsőrmester állítása szerint szabálysértő módon) a *hídon álljanak meg. Körülöttük kétszáz rendőr tartózkodott.

A panaszos három (vagy több) alkalommal hallotta a felszólítást a híd elhagyására. Több ízben érdeklődött a rendőröktől és a tüntetőktől, hogy merre lehet elhagyni a hidat, sikertelenül. Eközben a tüntetők a menet továbbengedését követelték. Az ezt hangoztató aktivistát kiemelték a rendőrök. A panaszos ezzel összefüggésben megjegyzi, hogy a tüntetők egyáltalán nem tanúsítottak erőszakos magatartást.

b) Nem sokkal később megkezdődött „az adminisztratív oszlatás”. A panaszost másodikként emelték ki és igazoltatták. Azért, hogy ne mondhassák később, hogy a panaszos erőszakos tevékenységet tanúsított, ezért „testét elernyesztve” lefeküdt. A vele szemben intézkedő r. főtörzsőrmestert felszólította, hogy ne korlátozza őt alkotmányos jogai gyakorlásában. Ezzel összefüggésben utalt arra a rendőr felé, hogy a spontán demonstráció alkotmányos joga – szemben a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendeletben (a továbbiakban: KRESZ) foglaltakkal – elsőbbséget élvez.

A panaszost négy rendőr kiemelte a tüntetők közül. Az egyik rendőr „meglehetősen illetlen szexuális tartalmú ajánlatokat tett”, ezt azonban a panaszos bizonyítani nem tudja. A rendőrök lerakták a panaszost az út szélére, nagyjából a járdára, de oly módon, hogy lábai továbbra is az úttestre lógtak. A panaszos továbbra is fekvő pózban, mozdulatlan maradt. Az állítólagos szabálysértést ezért – a panaszos álláspontja szerint – vagy nem szüntette meg a kényszerintézkedés, vagy pedig az által keletkezett. A r. főtörzsőrmester felszólította a panaszost, hogy a szabálysértést hagyja abba. A panaszos ekkor azt kérte, hogy a rendőr válaszoljon neki: „akkor most ki a hülye” (az említett visszasság miatt), de a rendőr nem válaszolt, ezért a panaszos végül felhúzta lábát az úttestről.

A rendőr szóbeli tájékoztatást adott a panaszosnak arról, hogy ellene szabálysértési feljelentést tett. Ugyanakkor az intézkedésről semmilyen dokumentációt nem kapott, a rendőr nem adott tájékoztatást neki panaszjogáról. A panaszos kérte, hogy a rendőr adjon neki egy papírt és tollat, hogy az elmondottakat, illetve az intézkedésben résztvevő rendőrök nevét, azonosítószámát rögzítse, azonban a rendőr megtagadta a kérés teljesítését. A Testületnél történő panasztétel lehetőségéről a panaszos a Társaság a Szabadságjogokért emberi jogi jogvédő civil szervezet képviselőjétől szerzett tudomást.

2) A panaszos kifejtette, hogy az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) „őre”, Európai Emberi Jogok Európai Bírósága szerint „mindaddig, amíg a tüntetők nem követnek el erőszakos cselekményeket, az állam szerveinek türelmesnek kell lenniük a békés tiltakozásokkal szemben, különben az Egyezmény 11. cikke által garantált gyülekezési jogot megfosztanák minden lényeges tartalmától”. (Oya Ataman v. Turkey, no. 74552/01, 2006. december 5., 42.) Ezzel összhangban állapította meg az Alkotmánybíróság is, hogy „egy demokratikus társadalom nem választhatja a tiltakozás elnémításának, szükségtelen és aránytalan korlátozásának útját.” [4/2007. (II. 13.) AB határozat]

Az Alkotmánybíróság 3/2013. (II. 14.) AB határozatában továbbá egyértelműen lefektette a gyülekezési jog korlátozhatóságának szigorú alapjogi tesztjét: „Tekintettel arra, hogy a közterületek egyik rendeltetése tradicionálisan éppen az, hogy a nyilvánosság egyik legkézenfekvőbb, mindenki által hozzáférhető fórumai legyenek, ezért a közterületen tartandó rendezvények különösen erős alkotmányjogi védelemben részesülnek. Ez abban nyilvánul meg,

hogy ha a gyülekezés helyéül választott közterület igénybevételét közhatalmi rendelkezés korlátozza, az alapjogot érintő korlátozásnak meg kell felelnie a szükségességi és arányossági követelményeknek. A korlátozás akkor felel meg az Alaptörvénynek, ha az feltétlenül (vagyis elkerülhetetlenül) szükséges valamely alapvető jog érvényesülése vagy alkotmányos érték védelme érdekében. Ráadásul a korlátozásnak arányban kell állnia az elérni kívánt céllal, és nem szabad érintenie a gyülekezési szabadság lényeges tartalmát.”

A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 17.Kpk.45.743/2013/2. számú végzésében azt fejtette ki, hogy kiüresítene a gyülekezési jogot, ha egy hatóság (pl. a Készenléti Rendőrség) diszkrecionális és jogorvoslattal hatékonyan nem támadható döntésével kizárhatna közterületről gyülekezést, azután pedig egy másik hatóság (a BRFK) erre való hivatkozással megállapíthatná, hogy az adott helyszínen fogalmilag kizárt a gyülekezés.

A panaszos szerint a fentebb említettek szellemében – és figyelembe véve, hogy a spontán esemény nem veszítette el békés jellegét – a KRESZ 21. §-ára való hivatkozással történő oszlatás kimeríti a Büntető törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 217. §-a szerinti az egyesülési, a gyülekezési szabadság, valamint a választási gyűlésen való részvétel jogának megsértése büntetettét.

A panaszos álláspontja szerint továbbá a rendőrök az intézkedésükkel vagy nem szüntették meg a szabálysértést, vagy maguk idézték azt elő. És mert semmiféle dokumentumot nem kapott a helyszínen, jogorvoslati lehetőségei is korlátozottak.

Sérelmezi a panaszos a rendőrök azonosításra vonatkozó kötelezettségének elmulasztását is.

3) A panaszos előadta beadványában azt is, hogy 2019. február 11-én kézhez vette az ellene indult szabálysértési eljárásban született szabálysértési határozatot, amely szerinte valótlanságokat tartalmaz (például azt, hogy a forgalom ellenére lelépett az úttestről). A panaszos beadványában közölte azt is, hogy a szabálysértési eljárásban meghallgatást fog kérni.

A panaszbeadvány további része értékítéletet fogalmaz meg a politikai rendszer, illetve a jogalkalmazó szervek vonatkozásában, ezért annak ismertetésétől a Testület eltekintett.

II.

A Testület a panasz kivizsgálása során, a tényállás pontosabb megismerése érdekében további felvilágosítást kért a rendőrségtől a panaszolt intézkedésről, valamint megküldeni kérte az azzal kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat, és a konkrét kérdésekkel összefüggésben a rendőrség álláspontját. A rendelkezésre bocsátott iratokból az alábbi releváns tények voltak megállapíthatóak.

1) A panaszolt rendőri intézkedés vonatkozásában a rendőrségi iratokból megállapítható, hogy a * Rendőrség és a Budapesti Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: BRFK) *Század egységei léptek fel a tüntetőkkel szemben. A panaszos igazoltatását a BRFK Kerületi Rendőrkapitányság r. százados vezetője (T.L.) fogatosította. A testi kényszert a BRFK Kerületi Rendőrkapitányság r. törzsőrmester körzeti megbízottja (F.P.), r. zászlós körzeti megbízottja (O.K.) és r. főtörzsőrmester körzeti megbízottja (Sz.J.Zs.), valamint egy r. őrmester nő (P.Cs.) fogatosította. A rendőri biztosítás helyszíni parancsnoka a Sz.I. téren, illetve a * hídfőjénél Sz.B. r. őrnagy volt.

2) A BRFK * Osztálya r. alezredes vezetőjének tájékoztató levele az alábbi információkat tartalmazza.

a) A rendezvényről a közlekedők részéről sem a BRFK-ra, sem pedig a M.V. magánszemély által szervezett gyűlés biztosítását végrehajtó rendőri állomány felé nem érkezett bejelentés, vagy jelzés a gyülekezési jogról szóló 2018. évi LV. törvény (a továbbiakban: Gytv.) hatálya alá tartozó rendezvényről.

A helyszínen tartózkodó rendőrök többszöri kérdés ellenére sem kaptak tájékoztatást a gyalogosok tervezett útvonaláról, illetve céljáról.

Dr. Sz.G. 16 óra 32 perc körül felszólította a rendezvényen résztvevő személyeket, hogy kövessék a *hídra. A felszólítást követően kb. 150 fő kivált a gyűlésen részt vevő személyek közül, és őt követve a *híd úttestén gyalogosan haladt a C.tér irányából az Sz. tér irányába.

Ekkor még az említett útvonalon a gépjárműforgalom folyamatos volt. A forgalom elől el nem zárt területen, a közlekedő gépjárművek között haladó tömeg 16 óra 36 perckor már a *hídon közlekedett. A gyűlés helyszínéről eltávozó, az úttestre lelépő és ott gyalogosan haladó személyek ezen magatartásukkal megszegték a KRESZ 21. §-ának (6) bekezdésében foglaltakat.

b) Az úttesten vonuló tömeg továbbhaladását 16 óra 45 perc körül időben a *Rendőrség és BRFK * Század egységei előerővel megakadályozták a *híd hídfőjénél, miközben a járdát mindkét oldalon szabadon hagyták, hogy a tömegben tartózkodók az úttestet biztonságosan el tudják hagyni.

A rendőri intézkedésre az élet-, testi épség védelme, valamint a további közlekedési szabálysértés megakadályozása érdekében került sor.

A rendőri felszólítások hatására a 150 fős csoportból mintegy 50 fő felment a *híd északi valamint déli járdájára, és megkezdődött a lassú eltávozás. Ezt követően a csapaterőbe beosztott rendőri egységek megkezdték az úttesten maradt szabálysértést elkövetők intézkedés alá vonását, igazoltatását.

c) A főváros területére a közrend és közbiztonság rendjének fenntartása érdekében * rendőrfőkapitánya a *. ált. számon, 2019. január 2-án kelt határozatával, a város közigazgatási területére fokozott ellenőrzést rendelt el 2019. január 2-án 8 órától 2019. február 1-jén 8 óráig. A fokozott ellenőrzésről szóló közérdekű tájékoztatás az elrendelés napján a rendőrség hivatalos honlapján megtörtént.

A r. alezredes a rendőri intézkedés jogszabályi alapjaként hivatkozott egyrészt a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 13. §-ára, 44. §-ának (1) bekezdés a) pontjára, illetve a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 3. §-ának (1) bekezdésére, 26. §-ának (1) bekezdésére, 27. §-ának (1)-(2) bekezdéseire. Másrészt felhívta a Magyar Köztársaság Rendőrségének Csapatszolgálati Szabályzatáról szóló 11/1998. (IV.23.) ORFK utasítás 270. pontját (a továbbiakban: Csapatszolgálati Szabályzat).

A r. alezredes utalt továbbá az Alkotmánybíróság 75/2008. (V. 29.) AB sz. határozatára, amelynek 5.2. pontja szerint a rendőrség közreműködése nélkül a rendezvény résztvevői nem vehetik igénybe a közúti gépjármű-közlekedés útvonalait, és minden tekintetben be kell tartaniuk a közlekedési szabályokat. A bejelentés és annak rendőrségi tudomásul vétele garancia arra, hogy a rendezvény helyétől, útvonalától függően a rendőrség ellátja a szükséges biztosítási feladatokat.

A fentiek alapján a rendőrök jogszerűen kezdeményeztek intézkedést a közúti közlekedési szabályok kisebb fokú megsértése szabálysértését elkövető demonstrálókkal szemben.

d) Az igazoltatás vonatkozásában a r. alezredes hivatkozott az Rtv. 29. §-ának (1) és (2) bekezdésére, valamint a Szolgálati Szabályzat 9. §-ának (1) bekezdésére.

e) A rendőri biztosítás helyszíni parancsnoka nyilatkozott a tömeg tájékoztatásával, illetve figyelmeztetésekkel kapcsolatban: a * Rendőrség beosztottjai hangosító berendezéssel ellátott, rendőri jelzéssel rendelkező szolgálati gépjárművel 17 óra körül érkeztek a C tér felől a *híd hídfőjéhez, ahol a tömegtől kb. 10-15 méterre megálltak.

Ezt követően 17 óra 2 perckor hangosító berendezés használatával megkezdődött a résztvevők felszólítása arra, hogy a KRESZ 21. §-ának (6) bekezdésében foglaltaknak megfelelően, a rendőrséggel együttműködve, annak utasításait betartva, saját testi épségük és vagyontárgyaik megóvása érdekében, hagyják el az úttest területét. A felszólításnak a tömeg egy része eleget tett.

A felszólítások során (azokat a *Rendőrség beosztottjai 3-5 percenként megismételve, kb. 18 óráig közölték) a hátrányos jogkövetkezményekre való tájékoztatások is elhangzottak.

A Sz. térre kb. 17 óra 15 perckor érkezett egy újabb hangosító berendezéssel ellátott, a * Rendőrség használatában lévő szolgálati gépjármű, amelyből szintén folyamatosan, kb. 3-5 perces időközönként az említett tartalmú felszólítások hangzottak el.

3) A rendőrség továbbította a Testület részére a rendezvénnyel kapcsolatos dokumentumokat.

a) Egy magánszemély (M.V.) bejelentést tett *rendőrfőkapitányának arról, hogy 2019. január 19-ére – 14 és 22 óra közötti időtartamra – közterületi rendezvényt szervez, amelynek helyszíne C. tér. A rendezvényen résztvevők várható létszáma 2000 fő, a rendezvény célja „demonstráció a '.....törvények' ellen, és kiállítás a szakszervezetek követelése mellett”. A bejelentést a rendőrségen 2019. január 11-én iktatták.

b) Az arról szóló jegyzőkönyv szerint a gyülekezési hatóság képviselőjét M.K. r. őrnagy látta el, az egyeztető tárgyalást 2019. január 14-én folytatták le.

A tervezett rendezvény kezdetének és befejezésének várható időpontja, a rendezvény célja, napirendje, a résztvevők várható létszáma tekintetében a jegyzőkönyv a bejelentésben foglaltakkal megegyező tartalmú. A rendezvénytartás helyszínét módosította a bejelentő (aki egyben a gyűlés vezetője is), miszerint a L. utcában,kívánják a rendezvényt megtartani. A résztvevők egyénileg érkeznek a helyszínre, és azt 22 óra 30 percig egyénileg elhagyják. Ezzel összefüggésben a r. őrnagy nő felhívta a figyelmét arra vonatkozóan, hogy a gyűlés résztvevője a gyűlés befejezésének időpontjában köteles annak helyszínét elhagyni, illetve a szervező azon kötelezettségére, hogy a gyűlés helyszínét az azt megelőző állapotba kell hoznia (továbbá ezen

kötelezettség megszegésének következményeire is). [Gytv. 3. § (6) bekezdés, 6. § (3) bekezdés, 21. §].

A r. őrnagy felhívta a figyelmet (a Gytv. 8., illetve 5. §-a alapján) a gyűlés szervezőjét, illetve a vezetőjét és a rendőrséget terhelő együttműködési kötelezettségre, a gyűlés szervezése és megtartása során, illetve a gyűlés vezetőjének azon kötelezettségére, hogy a gyűlés rendjének fenntartásához megfelelő számú, nagykorú rendező segítségét kell igénybe vennie.

A rendőrség javaslatot tett arra, hogy a technikai eszközöket a tömegközlekedési eszközök forgalmának korlátozása nélkül helyezték el közterületen.

A bejelentő továbbá úgy nyilatkozott az egyeztetés során, hogy a gyűlést közösségi oldalon hirdetik meg, illetve, hogy a gyűlés statikus, vonulás nem tervezett.

c) 2019. január 17-én a BRFK hivatali helyiségében újabb egyeztető tárgyalásra került sor, a gyülekezési hatóság képviselőjét ezúttal egy másik rendőr (P.Sz. r. őrnagy) látta el. Az újabb egyeztetés oka az volt, hogy a bejelentő a korábban bejelentett, és tudomásul vett rendezvény paramétereit módosítani kívánta, amit a rendőrség új bejelentésként értékelt.

A módosítás szerint a technikai eszközként szolgáló LED falat a tervezett V. előtti területről a C. tér irányába kívánták felépíteni, a sátrakat pedig a *híd utca két oldalán telepíteni.

A r. őrnagy felhívta a gyűlés vezetőjének figyelmét, hogy (a közlekedési és biztonsági szempontokat is figyelembe véve) a gyűlés a korábban bejelentett és tudomásul vett feltételekkel kerüljön megtartásra, az ún. „buliszekeret” az eredeti, V előtti területen helyezték el. A bejelentő a tájékoztatásokat és figyelmeztetéseket megértett, és tudomásul vette. Közölte, hogy a gyűlést a *híd utcában, illetve a C. téren, a térköves részen kívánják megtartani. Az esetleges korlátozást akkor kérnék a rendőrségtől, ha a résztvevők jelentős létszáma ezt indokoltá tenné: ha a jelölt térköves részen a résztvevők már biztonságosan nem férnének el. Ezekre a területekre, a közútra technikai eszközt nem kívánnak telepíteni, konkrét napirendi pontot nem terveznek, kizárólag jelentős számú résztvevő érkezése esetén vennék igénybe ezeket a területeket. Ígéretet tett továbbá arra, hogy a rendezőkkel együtt figyelmet fordít arra, hogy a közúti közlekedést (amennyiben a résztvevők létszáma azt nem indokolja) senki ne akadályozza. Erre tekintettel a C. térre megfelelő számú rendezőt felállít.

A jegyzőkönyv tartalmazza azt is, hogy gyűlést a korábbiaktól eltérően 14 órakor kívánják megkezdni, tekintettel arra, hogy a gyűlésbe kíván becsatlakozni több vonulásos rendezvény is, amelyek 14 órára érkeznek a helyszínre. A bejelentő tudomása szerint ezeket a vonulásos rendezvényeket a BRFK-ra bejelentették.

Az újabb egyeztetésen is az hangzott el, hogy vonulás nem tervezett, a gyűlés mindvégig statikus lesz.

4) A rendőrség továbbította a panaszossal szemben tett szabálysértési feljelentést.

A dokumentum szerint a KRESZ 21. §-ának (6) bekezdésébe ütköző és a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény

(a továbbiakban: Szabs. tv.) 224. §-a szerinti közúti közlekedési szabályok kisebb fokú megsértése szabálysértése 2019. január 19-én 18 óra 8 perckor történt.

2019. január 19-én *T.L.*, a BRFK Kerületi Rendőrkapitányság r. százados vezetője csapatszolgálati tevékenységet látott el a rendőri biztosítás helyszíni parancsnokának alárendeltségében, Budapest illetékességi területén.

18 óra 8 perckor a *híd hídfőjénél – a biztosítás helyszíni parancsnokának utasítására – intézkedés alá vonta a panaszost, mivel a Gytv. hatálya alá tartozó demonstráció befejezését követően (amit bejelentettek) a C téren az úttestre lépett és így közlekedett a *hídon a hídfő irányába. Az úttestre történő lelépése során az adott útszakaszon folyamatos járműforgalom volt. A *hídon a hídfőnél oly módon folytatta véleménynyilvánítását, hogy az úttestre leült.

A csapatszolgálati tevékenység során a *Rendőrség a szolgálati gépjárművében lévő hangosító berendezésen keresztül több alkalommal felszólította a hídon tartózkodó személyeket az említett szabálysértés abbahagyására. A hídon tartózkodó személyek nem tettek eleget a rendőri felszólításnak, ezért velük szemben rendőri intézkedést kezdtek.

A r. százados az intézkedést a Szolgálati Szabályzat 5. §-ának (1) bekezdésében foglaltak alapján kezdte meg. A panaszos a személyazonosító igazolványát átadta. A rendőr TIR mobil eszköz segítségével a Körözési Információs Rendszerben ellenőrizte a panaszost, amelyben nem szerepelt.

A panaszos az általa elkövetett szabálysértést nem ismerte el, továbbá többszöri felszólítás ellenére sem hagyta abba a szabálysértést; passzívan ellenszegült a rendőri intézkedésnek, a rendőri utasításokat nem követte és annak során az úttestre leült.

Fent említettek miatt – előzetes felszólítást követően – az Rtv. 47. §-a, a Szolgálati Szabályzat 40. §-ának (1) bekezdése és a rendőri intézkedések végrehajtásának alapvető taktikáiról szóló 18/2008. (OT 10.) ORFK utasítás (a továbbiakban: ORFK utasítás) IX. 1. pontjában foglaltak alapján – a panaszossal szemben testi kényszer alkalmaztak. A kényszerítő eszköz alkalmazása 2019. január 19-én 18 óra 13 perctől 18 óra 15 percig tartott.

A testi kényszer során a panaszos végtagjait négy rendőr fogta meg (jobb kezét *F.P.* r. törzsőrmester, bal kezét *O.K.* r. zászlós, bal lábát *P.Cs.* r. őrmester, jobb lábát *Sz.J.Zs.* r. főtörzsőrmester), majd az intézkedés helyétől körülbelül 20 méterre távolabb vitték. A testi kényszer során a panaszosnak sérülése nem keletkezett.

A panaszos ezt követően a személyi körülményeivel kapcsolatosan feltett kérdésekre nem kívánt nyilatkozni, a szabálysértés tényét nem ismerte el és a szabálysértési nyilatkozatot sem volt hajlandó hitelesíteni az aláírásával.

A panaszos az intézkedés helyéről – felszólítást követően – nem akart eltávozni és a fent említett szabálysértést továbbfolytatta, így vele szemben élet és testi épség védelme érdekében alkalmaztak testi kényszer, őt a ...* parkolójánál lévő járdaszakaszra elvezették. Ismételt előzetes felszólítást követően – a fent felsorolt jogszabályhelyek és az ORFK utasítás vonatkozó pontjában foglaltak figyelembevételével – a panaszossal szembeni ismételt testi kényszer alkalmazása 18 óra 25 perctől 18 óra 26 percig tartott.

A fenti panaszosnál az alosztályvezető ruházat- és csomag átvizsgálást végzett, annak során közbiztonságra különösen veszélyes eszköz és bűncselekmény elkövetéséből származó tárgy nem került elő. A panaszos figyelmét felhívta panasztételi jogára, amivel nem kívánt élni.

A panaszos cselekményéről kamerafelvétel készült. A rendőri intézkedés során jelen volt további kilenc rendőr.

5) A BRFK Kerületi Rendőrkapitányság *Osztályának r. őrnagy vezetője parancsnoki kivizsgálást tartott a panaszossal szemben alkalmazott kényszerítő eszköz alkalmazása tekintetében.

a) A jelentés egyrészt megismétli a szabálysértési feljelentésben [Állásfoglalás II. rész 4) pont] rögzítetteket, ezért annak ismertetésétől a Testület eltekintett.

b) A r. őrnagy a kivizsgálás során megállapította, hogy a rendőri intézkedés során alkalmazott szabálysértési feljelentés és az Rtv. 47. §-a szerinti testi kényszer alkalmazása jogszerű, törvényes és szükséges volt.

A Szolgálati Szabályzat 40. §-ának (1) bekezdése alapján továbbá szakszerűnek minősítette a panaszossal szembeni testi kényszer alkalmazását: arra a passzív magatartása miatt került sor, mivel a rendőri intézkedés eredményessége csak így volt biztosítható. A testi kényszerrel meghatározott módon, a szükséges ideig és mértékben, a szükséges fizikai erő kifejtésével alkalmazták a rendőrök, ami nem okozott sérülést.

Az Rtv. 15. §-ának (1) és (2) bekezdése alapján továbbá az intézkedő rendőrök az arányosság követelményeinek megfelelően jártak el. A Szolgálati Szabályzat 39. §-ának (1) bekezdése alapján a kényszerítő eszköz Rtv. szerinti alkalmazását az intézkedés alá vont személy passzív magatartása indokolta. A testi kényszer alkalmazása az arányosság figyelembevételével és a testi épséghez fűződő jogok tiszteletben tartása mellett történt.

c) A rendészeti osztályvezető az intézkedő rendőröket meghallgatta, akik az általuk elmondottakat, a személyi szabadságot korlátozó jelentésben foglaltakkal egybehangzóan adták elő, ezért az intézkedés lefolytatása tekintetében ellentmondó körülményt nem állapított meg.

6) A rendőrség továbbította a Testület részére a panaszolt rendőri intézkedéssel összefüggésben keletkezett videofelvételeket.

a) Az első, 20 perc 17 másodperc terjedelmű videofelvételt a Terepjáró1- ből készítették. A csak képet rögzítő felvételen látható a *híd. A hídon tömeg tartózkodik, illetve sok rendőr. A rögzítés szerint 2019. január 19-én 18 óra 14 perctől indul a felvétel. A hídfőnél a járdaszigeten fekszik egy férfi (a panaszos) és ül egy ősz hajú férfi. Mindkettőjük lába lelóg az úttestre. A panaszos körül összesen tíz egyenruhás rendőr áll. A földön fekvő panaszos magyaráz valamit a rendőröknek. Látható, hogy a rendőrök kézi kamerával is készítenek rendőri intézkedést.

A felvételen a 2 perc 12. másodperctől (majd 6. perc 8. másodperctől) rendőrök hoznak át tüntetőket a hídról a túloldalra.

A panaszos vonatkozásában az látható a felvételen, hogy fekvő helyzetben magyaráz a rendőröknek, majd felkel, és a korlátra ül. A felvétel 6 percében látható, hogy rendőrök kísérik tovább a panaszost karjánál fogva.

2019. január 19-én 18 óra 22 perctől a járműforgalom a *hídon zavartalanná válik.

b) A második, rendőrségi kézi kamerával készített – 22 perc 57 másodperc terjedelmű – felvétel első nyolc percében látható az, hogy a *hídon, az úttesten ül a panaszos és egy ősz hajú férfi, egymás hátát támasztva. A panaszos hosszasan beszél (bírálja a politikai rendszert és a rendőrséget). Számos fotós veszi körül őket, a 6. percben riportot is készítenek a panaszossal.

A felvétel 8. percétől veszi kezdetét a panaszossal (és tüntető társával) szembeni rendőri intézkedés. Egy rendőri sorfal áll a földön ülő panaszos (és társa) és a fotósok közé. Odalép T.L. (a BRFK Kerületi Rendőrkapitányság r. százados vezetője) hozzájuk. Köszön és bemutatkozik, elmondja nevét és beosztását. Kéri, hogy mutassák meg igazolványaikat, igazoltatni fogják őket. Kéri a r. százados, hogy álljanak fel a földről. Elmondja azt is, hogy magatartásukkal megvalósították a Szabs. tv. 224. §-a szerinti közúti közlekedési szabályok kisebb fokú megsértése szabálysértését, ami a KRESZ 21. §-ának (6) bekezdésébe ütközik. Emiatt szabálysértési feljelentést tesznek ellenük. A panaszos társa elmondja, hogy a rendőrség törvénysértően járt el, ők nem sértették meg a KRESZ 21. §-át.

A r. százados ekkor ismételten felszólítja a panaszos társát, hogy elköveti a szabálysértést. Ismételten felszólítja, hogy álljon fel a földről, és amennyiben tovább akadályozza a rendőri intézkedés végrehajtását, úgy testi kényszert fognak alkalmazni. Ezt követően a rendőr szól, hogy két rendőr állítsa fel a tüntetőt, akik felemelik, és a járdára felültetik.

A felvétel 10. percétől folytatódik a panaszossal szembeni rendőri intézkedés. A r. százados elmondja a panaszosnak, hogy magatartásával megvalósítja a Szabs. 224. §-a szerinti és a KRESZ 21. §-ába ütköző szabálysértést, felszólítja, hogy hagyja abba. Amennyiben tovább akadályozza a rendőri intézkedés foganatosítását, úgy testi kényszert alkalmaznak vele szemben.

A panaszos erre azt válaszolja, hogy a rendőr nemzetközi törvényeket sért meg, amiket a köztársasági elnök is aláírt. A rendőr elmondja, hogy ismételten felszólítja, hogy hagyja abba a szabálysértést, illetve a következményre figyelmezteti. A panaszos pedig háromszor is mondja: ismételten felszólítja a rendőrt, hogy az alkotmányos rendet tartsa fenn, majd lefekszik a földre és úgy beszél tovább. Végül a r. százados szól a rendőröknek, hogy vezessék el a panaszost, illetve megkérdezi a panaszostól, hogy jól érzi-e magát. A panaszos közli: „teljes mértékben egészséges vagyok, jól érzem magam, a rendőri intézkedéssel nem működök együtt.”

A r. százados elmondja a panaszosnak, hogy szabálysértési feljelentést tesz ellene, a panaszos pedig folytatja mondanivalóját: a rendőrök a testüreg motozást ki ne felejtsek, a múltkor az aktivistáknál a *-ben csákányt és fészítővasat kerestek a végbélnyílásukban.

A r. százados megkérdezi a panaszost, hogy hogy hívják, mert nem igazolta magát korábban. A panaszos közli a nevét. A rendőrök ezt követően szólnak a panaszosnak, hogy meg fogják fogni őt, majd ketten felállítják, és négy rendőr a járdára viszi, ahol azonban a panaszos ismételten lefekszik.

A felvétel 13. percében látható, hogy a panaszost ismételten megfogják a rendőrök, és elviszik a híd *hídfejeének járdaszígezetéhez. A panaszos ismételten a földre fekszik, és lába az úttestre lóg. A rendőrök a kabátját a feje alá teszik.

A 20. percben látható és hallható, hogy a r. százados megkérdezi a panaszostól, hogy hívják, mert a személyazonosító igazolványát nem adta át. Tájékoztatja arról, hogy magatartásával szabálysértést követ el, és felszólítja, hogy hagyja abba. A panaszos azt mondja a rendőrnek, ha meghallgatja őt, ... a rendőri intézkedés során őt ide tették, akkor ki a hülye?

A r. százados megkéri a panaszost, hogy menjen fel az úttestről, amire a panaszos felül, de lába továbbra is lelóg az úttestre. A r. százados közli, hogy visszaadják az igazolványát, és elmondja nevét, beosztását és jelvéyszámát (utóbbi két ízben, mert közben hangos sípolás hallatszik). A panaszos megkérdezi, hogy papírt és tollat kérhet-e, a r. százados pedig újból közli, hogy szabálysértési feljelentést tesznek ellene.

III.

A panaszos sérelmezte azt, hogy a szabálysértési eljárásban született határozat valótlan adatokat tartalmaz (ami miatt egyébként meghallgatást kér a hatóságtól).

A panasz ezen részével összefüggésben a Testület utal a hatáskörét rögzítő törvényi rendelkezésre. Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése értelmében az, akinek a IV-V. Fejezetben – a 46/A-46/C. § kivételével –, valamint a VI. Fejezetben meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette, választása szerint

- a) panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez vagy
 - b) kérheti, hogy - amennyiben a panasz elintézése nem tartozik más eljárás hatálya alá - panaszát a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően, az érintett rendőri szerv kiletétől függően
 - ba) az országos rendőrfőkapitány,
 - bb) a belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szerv főigazgatója vagy
 - bc) a terrorizmust elhárító szerv főigazgatója
- bírálja el.

Az Rtv. idézett rendelkezése szerint a Testület hatáskörébe kizárólag azon rendőri intézkedések tartoznak, amelyek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel, más esetekben érdemi vizsgálatot nem folytathat. Ennek megfelelően a Testületnek

- a rendőri tevékenység általános elveinek és szabályainak érvényesülése (pl. intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség),
- a rendőri intézkedések vagy azok elmulasztása (pl. igazoltatás, ruházat- csomag- jármű- átvizsgálás, elfogás, előállítás, közlekedésrendészeti intézkedés),
- a kényszerítő eszközök törvényes alkalmazása (pl. testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás),

tekintetében van hatásköre eljárni és az adott intézkedést, cselekményt, vagy mulasztást vizsgálni abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

A Testület hatáskörére vonatkozó rendelkezések alapján nincs lehetősége arra, hogy a szabálysértési kérdések tekintetében érdemben állást foglaljon. A panaszos ezzel összefüggésben a szabálysértési hatósághoz fordulhat, a Szabs. tv. rendelkezései alapján.

IV.

A panaszos sérelmezte a békés gyülekezés felosztatását, a vele szembeni kényszerítő eszköz (testi kényszer) alkalmazását. Panaszolta továbbá a vele szemben foganatosított intézkedést (szabálysértés elkövetése miatti igazoltatását), a panaszjogról való tájékoztatás, illetve a dokumentum részére történő átadásának hiányát, a rendőrök azonosításra vonatkozó kötelezettségének elmulasztását. **A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Gytv., Rtv. és a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) rendelkezéseire – megállapította, hogy a rendőri fellépés és intézkedés érintette a panaszosnak az Alaptörvény Szabadság és Felelősség fejezetének II. cikkében foglalt emberi méltósághoz való jogát, továbbá a VI. cikkében foglalt véleménynyilvánításhoz, a VIII. cikkében foglalt békés gyülekezéshez, és a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát az alábbiak szerint.**

1) A Testület elsőként azt értékelte, hogy a rendőrség a panaszost indokoltan, kellő jogszabályi felhatalmazás birtokában vont-e intézkedés alá.

A panaszbeadvány azt tartalmazza, hogy a panaszos egy spontán, C térről a *hídon át *felé vonuló tüntetéshez kívánt csatlakozni, amikor a rendőrök feltartóztatták és arra „kényszerítették” őket, hogy álljanak meg a hídon.

A rendőrségi dokumentumokból ugyanakkor kiderül, hogy 2019. január 19-én egy előre bejelentett, a Gytv. hatálya alá tartozó rendezvényt tartottak a C téren, amely jellegét tekintve egy statikus tüntetés volt, ami a panaszolt rendőri intézkedés időpontjában már befejeződött (azt be is jelentették), amiből kivált egy csoport. A spontán tüntetők csoportja a hídon át akart átjutni. A rendőrségi felvételeken látható, hogy ezen tüntetők nagy része a járdán tartózkodik, de az úttesten is közlekednek gyalogosok. A rendőrség hivatkozott arra, hogy az élet és a testi épség védelme, valamint a további közlekedési szabálysértés megakadályozása érdekében került sor.

a) Az Rtv. 1. §-ának (2) bekezdés 2., 4. és 5. pontja szerint rendőrség az Alaptörvényben, az Rtv.-ben és törvény felhatalmazása alapján más jogszabályban meghatározott bűnmegelőzési, bűnüldözési, államigazgatási és rendészeti feladatkörében szabálysértési hatósági jogkört gyakorol, közreműködik a szabálysértések megelőzésében és felderítésében, közlekedési hatósági és rendészeti feladatokat lát el, továbbá ellátja a közterület rendjének fenntartásával kapcsolatos rendészeti feladatokat.

Az Rtv. 11. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni, az előljárója utasításainak – az Rtv.-ben foglaltak figyelembevételével – engedelmeskedni, a közbiztonságot és a közrendet, ha kell, élete kockáztatásával is megvédeni.

Az Rtv. 13. §-a szerint továbbá a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő, vagy veszélyeztető tény, körülmény vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak.

A Szolgálati Szabályzat 9. §-a szabályozza azt, hogy a rendőr szabálysértés észlelése esetén feljelentést tesz, vagy – jogszabály által meghatározott esetekben – helyszíni bírságot szab ki, vagy helyszíni bírság kiszabása helyett – ha a szabálysértési eljárásról szóló törvényben megállapított feltételek fennállnak – szóbeli figyelmeztetést alkalmaz.

A BRFK Rendészeti Szervek Biztosítási Osztályának vezetője által megjelölt Csapatszolgálati Szabályzat 270. §-a az alábbiak szerint rendelkezik: a rendezvényeken a rendőrséget (a rendőrt) intézkedési kötelezettség akkor terheli, amikor olyan tény vagy körülményt észlel, illetőleg hoznak tudomására, amely rendőri beavatkozást igényel. Általában rendőri beavatkozást igénylő ténynek vagy körülménynek kell tekinteni: - a bűncselekményeket; - a szabálysértéseket; - felkérésre más személy igazoltatását, ha az igazoltatást kérő valószínűsíti, hogy az igazoltatáshoz jogos érdeke fűződik; - a közbiztonságra különösen veszélyes anyagok, eszközök lefoglalását, illetőleg azoknak a rendezvény helyszínére való bevitelének megtiltását; - a nyilvános forgalom számára nyitva álló helyen őrizetlenül hagyott, a közbiztonságra veszélyt jelentő tárgy eltávolítását, megsemmisítését; - önmagát vagy más veszélyeztető állapotban lévő személy elszállítását, az öngyilkosság lehetőség szerinti megakadályozását, a magatehetetlen, önkívületben lévő személy lakásra, kijózanító állomásra, egészségügyi intézetbe kísérését, szállíttatását; - a balesetveszély megelőzése érdekében a közút forgalmának irányítását, korlátozását illetve szüneteltetését a feltétlenül szükséges mértékben és időtartamra; - személyeket, illetőleg anyagi javakat közvetlenül fenyegető veszélyhelyzet elhárítását, ennek megszüntetése érdekében terület lezárását, oda a belépés vagy eltávozás megakadályozását, illetve az ott tartózkodók távozásra kötelezését).

A Testület álláspontja szerint további jogszabályi rendelkezések hívhatók fel. A Szabs. tv. 224. §-ának (1) bekezdése szerint a közúti közlekedési szabályok kisebb fokú megsértésének szabálysértését követi el az, aki a KRESZ meghatározott közúti közlekedés szabályait megszegi, ha a Szabs. tv. 217-222. §-a szerinti szabálysértés nem valósul meg.

A gyalogosok közlekedésének szabályait a KRESZ 21. §-a tartalmazza. Az (1) bekezdés szerint A gyalogosnak a járdán, ahol pedig járda nincs, a leállósávon, az útpadkán vagy a kerékpárúton kell közlekednie; a (6) bekezdés szerint továbbá a gyalogos az úttestre akkor léphet, ha meggyőződött annak veszélytelenségéről. Az úttestre váratlanul nem léphet, köteles az úttesten késedelem nélkül átmenni és tartózkodni minden olyan magatartástól, amely a járművek vezetőit megzavarhatja vagy megtevesztheti.

A Testület a vonatkozó jogszabályhelyek ismertetését követően utal töretlen gyakorlatára, amely szerint valamely cselekmény tényállásszerűségét kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálja. Az Rtv.-ben rögzített hatásköri szabályok szerint ugyanis a Testület nem veheti át a szabálysértési hatóság szerepét, azonban ha nem végezné el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló cselekmény értékelését, az alapjog-korlátozás vizsgálata üresedne ki. A fentiek alapján a Testület azt vizsgálta, felmerülhetett-e bármely jogellenes cselekmény elkövetésének olyan fokú gyanúja, amely a rendőrség oldalán intézkedési kötelezettséget keletkeztetett.

A kérdés tisztázásához azonban szükséges tisztázni a gyülekezési jog gyakorlása során esetlegesen megvalósuló szabálysértési tényállások viszonyát.

A Gytv. 2. §-ának (1) bekezdése szerint gyűlés a legalább két személy részvételével közügyben való véleménynyilvánítás céljából tartott nyilvános összejövetel. A Testület rendelkezésére álló információk alapján elmondható, hogy a panaszos közügyben való véleménynyilvánítás céljából tartott összejövetelen vett részt, amikor a rendőri intézkedés megkezdődött, ugyanakkor az előzetesen (*M.V. által*) bejelentett rendezvény ekkor már véget ért.

A gyülekezési jogról szóló korábban hatályos törvény [1989. évi III. törvény] kapcsán megfogalmazott szakirodalmi álláspont szerint (amely azonban a jelenleg hatályos Gytv. vonatkozásában is releváns) a gyülekezésről szóló törvény „nem rendelkezik arról, hogy van-e bármilyen relevanciája annak, ha a gyülekezési jog gyakorlása, maga a gyülekezés vagy éppen a gyülekezési jog egyes részjogosultságainak gyakorlója ennek során és ezzel összefüggésben szabálysértést valósít meg”, ezért „önmagában az, hogy a rendezvény megtartása vagy a szervezők, vezetők és résztvevők magatartása a Szabs. tv.-ben megállapított szabálysértési tényállásokba ütközik, a gyülekezés során nem értékelhető. Ennek megfelelően magát a gyülekezés jogszerűségét nem érinti, hogy például a résztvevők döntő többségének vagy éppen összességének magatartása szabálysértést valósít meg. Mindez nem azt jelenti, hogy a gyülekezés az elkövetett szabálysértésekkel szemben egyfajta 'védeltséget' vagy 'mentességet' biztosítana; a szabálysértési hatóság az ilyen esetekben is megfelelően lefolytatja az egyes elkövetőkkel szembeni eljárást”. „[...] az egyes elkövetők kilétének megállapítása vagy éppen velük szemben a szabálysértési eljárás során megteendő intézkedések nem járhatnak olyan hatással, amelyek következményeiket tekintve ténylegesen a rendezvény feloszlásához vezetnének, vagyis az elkövetők igazoltatására vagy éppen a személyi szabadság Rtv. és Szabs. tv. alapján történő korlátozására kizárólag oly módon kerülhet sor, hogy ez a gyülekezési jog gyakorlását a lehető legkisebb mértékben sértse. A rendezvény végét (feloszlását vagy feloszlátását) követően azonban nincs akadálya annak, hogy – amennyiben az általános feltételek adottak – akár valamennyi résztvevővel szemben eljárjon a szabálysértési hatóság”. [Hajas Barnabás: Kommentár a gyülekezési törvényhez, Wolters Kluwer, Budapest, 2017.]

A fentieknek megfelelően a panaszos ugyan gyűlésen vett részt, ám az már az előzetesen bejelentett rendezvényt követően alakult ki, attól már külön vált. Összességében elmondható, hogy – utalva az idézett szakirodalmi álláspontra – a rendőrség, mint szabálysértési hatóság felléphetett a szabálysértést elkövetőkkel szemben.

Tekintettel tehát arra, hogy a gyülekezési jog gyakorlása önmagában nem zárja ki a szabálysértési tényállások megvalósulását (pusztán arra kell figyelemmel lenni, hogy a szabálysértési hatóság fellépése ne járjon a gyülekezési jog aránytalan korlátozásával), a rendőrség, mint szabálysértési hatóság nem tekinthet el attól, hogy az észlelt szabálysértési cselekményekkel szemben fellépjen. A Testület megítélése szerint az a tény, hogy a spontán tüntetés egyes résztvevői az úttesten tartózkodtak, elegendő volt ahhoz, hogy az intézkedéshez szükséges, minimális szintű (a közlekedési szabályok kisebb fokú megsértése szabálysértésének) gyanúját, másrészt pedig a rendőrség intézkedési kötelezettségét megalapozza.

A Testület megítélése szerint a jogellenes cselekmény hatóság általi észlelése bizonyosan olyan körülmény, amely a közrend (azaz a gyülekezők, illetve a járművezetők életének és testi épségének) védelme érdekében – az Rtv. idézett 13. §-a alapján – intézkedési kötelezettséget keletkeztetett.

b) A Testület vizsgálta a rendőrség által megjelölt másik, rendőri intézkedésre okot adó körülményt, a közlekedési szabálysértés megakadályozása érdekében került sor.

Az Rtv. 44. §-ának (1) bekezdés a) és b) pontja szerint a rendőr az Rtv.-ben és a külön jogszabályban meghatározott közlekedésrendészeti feladatának ellátása során a közúti forgalmat irányíthatja, korlátozhatja, illetve szüneteltetheti; illetve a közlekedési rendszabályok megtartását ellenőrizheti.

A Testület megállapítása szerint a közlekedésrendészeti intézkedés keretében foganatosított intézkedés jogszerűen történt a panaszolt esetben, tekintettel arra, hogy a helyszínen a rendőrök közlekedési szabálysértés elkövetését észlelték.

A Testület megállapítása szerint az intézkedés kezdeményezése jogszerűen és indokoltan történt, amellyel nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz, valamint békés gyülekezéshez való alapvető joga.

A Testület a panasz ezen része tekintetében utal továbbá arra is, hogy a panaszos (és társai) a véleményüket kifejezhetik volna a járdán közlekedve is. **Ezzel összefüggésben a Testület kifejti, hogy a panaszos szabad véleménynyilvánításhoz jogát nem korlátozta az, hogy a spontán gyűlés résztvevőjeként a rendőrség őt (és más, az úttesten közlekedő társait) próbálta felterelni a járdára.**

2) A panaszos kifejezetten nem sérelmezte, de a Testület vizsgálta a panaszos igazoltatásának jogalapját is.

A rendőrségi tájékoztatás szerint a panaszos igazoltatásának jogalapja az Rtv. 29. §-ának (1) és (2) bekezdése, valamint a Szolgálati Szabályzat fentebb ismertetett 9. §-ának (1) bekezdése volt.

Az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdés a) pontja szerint a rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani. A törvényhely (2) bekezdése szerint az igazoltatott köteles a személyazonosító adatait hitelt érdemlően igazolni. A Testület továbbá utal az Rtv. 29. §-ának (3) bekezdésére is: ha további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges, vagy egyéb körülmények ezt indokolják, az igazoltatás során rögzíteni kell az igazoltatott személyazonosító adatait, az igazolvány sorozatát és számát, az igazoltatás helyét, idejét és okát [, valamint - az (1) bekezdés b) pontjában meghatározott felkérés teljesítése esetén - az igazoltatott személy lakóhelyét, tartózkodási helyét].

A Testület a rendelkezésére álló bizonyítékok alapján úgy ítélte meg, hogy jelen esetben a szabálysértési eljárás lefolytatása, a közrend védelme érdekében szükséges volt a panaszos igazoltatása, az jogszerűen és indokoltan történt, ami által nem sérült a személyes adatok védelméhez való joga.

3) A Testület vizsgálta a panaszossal szembeni testi kényszer alkalmazásának szükségességét és indokoltságát.

A beadvány szerint a panaszos – azért, hogy ne mondhassák később, hogy erőszakos tevékenységet tanúsított – „testét elernyesztve” lefeküdt a földre, amikor kényszerítő eszközt alkalmaztak vele szemben. A panaszost négy rendőr kiemelte a tüntetők közül, majd lerakták az út szélére, nagyjából a járdára, de oly módon, hogy lábai továbbra is az úttestre lógtak. A panaszos továbbra is fekvő pózban, mozdulatlan maradt.

Az Rtv. 16. §-nak (1) bekezdése szerint a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Az Rtv. 19. §-a szerint a jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek - ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik - mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható. A rendőr jogszerű intézkedésének való ellenszegülés esetén az Rtv.-ben meghatározott intézkedések és kényszerítő eszközök alkalmazhatók.

Az Rtv. 47. §-a értelmében a rendőr – intézkedése során – az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszert) alkalmazhat. A panasz ezen része tekintetében továbbá a Testület felhívja a figyelmet az Rtv. 2. §-a (1) bekezdésének második mondatára: a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot.

A Szolgálati Szabályzat 40. §-ának (1) bekezdése szerint továbbá a megfogás, a leszorítás, az elvezetés vagy más, a rendőr által fizikai erő kifejtéssel alkalmazott, valamely cselekvésre vagy cselekvés abbahagyására irányuló kényszerítés (a továbbiakban: testi kényszer) akkor alkalmazható, ha a rendőri erőfölény vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán a rendőri intézkedés eredményessége ezzel biztosítható. A Szolgálati Szabályzat 39. §-ának (1) bekezdése kimondja, hogy az Rtv. szerinti kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az intézkedés alá vont magatartása, ellenszegülésének mértéke annak Rtv. szerinti alkalmazását indokolja. A nagyobb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz akkor alkalmazható, ha a kisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre vagy sikere eleve kilátástalan. A Szolgálati Szabályzat 39. §-ának (2) bekezdés a) pontja szerint passzív ellenszegülést tanúsító személy az, aki a rendőri intézkedés során a számára jogszerűen adott rendőri utasításokat nem hajtja végre, de tevőleges ellenszegülést nem mutat.

A rendőrségi iratok szerint a kényszerítő eszköz alkalmazása 2019. január 19-én 18 óra 13 perctől 18 óra 15 percig, majd pedig 18 óra 25 perctől 18 óra 26 percig tartott. Módja az volt, hogy a panaszos végtagjait négy rendőr megfogta és ilyen módon az intézkedés helyétől 20 méterre távolabb vitték, illetve a szabálysértést továbbfolytatása miatt a járdára elvezették. Mindkét alkalommal előzetes felszólítás történt, hogy kényszerítő eszközt fognak alkalmazni. Testi sérülés nem történt.

A kézi kamerával készült rendőrségi videofelvételen látható a panaszossal szembeni testi kényszer alkalmazása. Hallhatók a rendőrségi felszólítások és figyelmeztetések. Látható az is, hogy a panaszos a többszöri rendőri felszólításoknak nem tett eleget, a földről nem kelt fel, sőt elfeküdt. Ezt követően a r. százados utasította a rendőröket, hogy állítsák fel a panaszost, akik felemelik, és a járdára viszik, ahol azonban a panaszos ismételten lefekszik. Később pedig az látható, hogy a panaszost ismételten megfogják a rendőrök, és elviszik a *híd hídfőjének járdaszigetéhez. A panaszos ismételten földre fekszik. A felvételek alapján egyértelműen megállapítható, hogy a panaszos passzív ellenszegülést tanúsított mindkét alkalommal alkalmazott testi kényszer előtt: a számára jogszerűen adott rendőri utasításokat nem hajtotta végre, de tevőleges ellenszegülést nem tanúsított a rendőrökkel szemben.

A Testület a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján megállapította, hogy a testi kényszert csak a szükséges ideig és mértékben, a szükséges fizikai erő kifejtésével alkalmazták a rendőrök, amely jogszerű, indokolt és arányos volt, ami által a panaszos emberi méltóságához, illetve az abból levezetett testi integritáshoz való joga nem szenvedett sérelmet.

4) A panaszos sérelmezte, hogy az intézkedésről semmilyen dokumentációt nem kapott.

a) Az Rtv. főszabályként nem ír elő kötelezettséget arra vonatkozóan, hogy a rendőri intézkedés alá vont személynek dokumentumot kell adni a rendőri intézkedésről. Az Rtv. csak az előállítás esetén teszi kötelezővé a rendőrség számára, hogy arról, illetőleg annak időtartamáról igazolást

állítson ki [Rtv. 33. § (4) bekezdés]. A közlekedésrendészeti intézkedés, illetve az igazoltatás során ilyen alakszerűség nem áll fenn.

b) A Testület felhívja a panaszos figyelmét továbbá arra, hogy a jogszabályok a rendőr számára mérlegelési lehetőséget engednek abban a tekintetben, hogy szabálysértés észlelése esetén feljelentést tegyen, vagy helyszíni bírságot szabjon ki. (A rendőrségi dokumentumok szerint ugyanakkor a panaszos a szabálysértés elkövetését a helyszínen nem ismerte el) Ugyanakkor a rendőrségi dokumentumok alapján megállapítható, hogy történt írásbeli rögzítés: az intézkedő rendőrök még aznap szabálysértési feljelentést tettek.

A Testület a fentiek alapján megállapította, hogy a rendőrség részéről nem történt – a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét megvalósító – dokumentációs mulasztás.

5) A panaszos állítása szerint a vele szemben intézkedő rendőr nem adott tájékoztatást neki panaszjogáról. A Testületnél történő panasztételi lehetőségéről a Társaság a Szabadságjogokért emberi jogi jogvédő civil szervezet képviselőjétől szerzett tudomást.

A szabálysértési feljelentés [Állásfoglalás II. rész 4) pont] tartalmazza azt, hogy a r. százados felhívta a panaszos figyelmét panasztételi jogára, amivel azonban nem kívánt élni. A rendőrségi videofelvételen ugyanakkor nem hallható a panaszjogról kioktatás.

Az Rtv. 20. §-ának (2) bekezdés 2. mondata szerint az Rtv. V. és VI. fejezetében foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az Rtv. szerinti panasz lehetőségéről és előterjesztésére nyitva álló határidőről.

A Testület a rendelkezésre álló, és egymásnak ellentmondó bizonyítékok alapján nem tudott megnyugtatóan állást foglalni abban a kérdésben, hogy a törvény által előírt formában elhangzott-e a helyszínen a panaszjogról történő kioktatás. A Testülethez ugyanakkor a törvényes határidőben (30 napon belül) érkezett a panasz, ami azt jelenti, hogy a panaszos a panaszjogát megfelelően gyakorolni tudta.

A Testület a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján úgy ítélte meg, hogy a sérelmezett rendőri kötelezettség tekintetében nem sérült a panaszos jogorvoslathoz való joga, míg a tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme nem volt megállapítható.

6) A panaszos kérte, hogy a rendőr adjon neki egy papírt és tollat, hogy az elmondottakat, illetve az intézkedésben résztvevő rendőrök nevét, azonosítószámát rögzítse, azonban a rendőr megtagadta a kérés teljesítését.

Az Rtv. 20. §-a szerint a rendőrt az intézkedés során az egyenruhája és azon elhelyezett azonosító jelvénye, vagy szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye igazolja. A rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni.

A szolgálati fellépés módjára vonatkozó szabályokat a Szolgálati Szabályzat tovább részletezi. Az 5. § szerint az intézkedést a rendőr – az Rtv. 20. § (2) bekezdésének első mondatában meghatározottak közlését megelőzően – a napszaknak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha a rendőr egyenruhát visel, tisztelgéssel kezdi meg. A polgári ruhában intézkedő rendőr az intézkedés megkezdése előtt szolgálati igazolványát és azonosító jelvényét felmutatja. A rendőri intézkedés eredményességének veszélyeztetésére figyelemmel a fentebb meghatározottak intézkedés megkezdését megelőző közlése akkor mellőzhető, ha az ott meghatározott információk előzetes közlése, valamint a szolgálati igazolvány és az azonosító jelvény felmutatása az intézkedés megtételét lehetetlenné teszi, vagy annak eredményességét aránytalan mértékben veszélyezteti.

A Testület rámutat arra, hogy az Rtv. 20. §-ában rögzített követelmények azért bírnak különös jelentőséggel az intézkedés alá vont személy jogérvényesítési képessége szempontjából, mert csak abban az esetben gyakorolható érdemben a panasztételi jog, ha az intézkedéssel érintett személy az intézkedés okára, alapjára és az intézkedést foganatosító személy kilétére nézve birtokában van a valós és releváns információknak. Ugyanis ezek hiányában nincs azzal tisztában, hogy ki ellen kell benyújtani a panaszát, nem tudja megfelelően megítélni a vele szemben foganatosított intézkedés jogszerűségét és nem tud adott esetben hatékonyan érvelni az intézkedés jogszerűsége ellen sem. Ezeket a szabályokat, amelyek lehetővé teszik az intézkedő rendőr azonosítását, illetve a panaszjog gyakorlását, a Testület gyakorlatában garanciális jelentőségűnek tartja – elsősorban a közhatalom gyakorlásának megfelelő kontrolljára és az Alaptörvény XXVIII. cikkében biztosított panaszjogra tekintettel.

A rendőrségi videofelvételen egyértelműen hallható, hogy az intézkedést vezető r. százados alosztályvezető elmondja nevét, beosztását, jelvéyszámát két ízben is a panaszosnak. A Testület megítélése szerint az azonosításra vonatkozó törvényi kötelezettségének a r. százados eleget tett. Nincs kötelezettsége ugyanakkor a rendőrnek arra nézve, hogy az adatok rögzítéséhez papírt és íróeszközt biztosítson.

A Testület a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján úgy foglalt állást, hogy az intézkedő rendőr a hivatkozott rendőri kötelezettségét megfelelően teljesítette, ami miatt a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga nem szenvedett sérelmet.

V.

A Testület a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján jelen ügyben azt a megállapítást tette, hogy a rendőrségnek a tüntetők egy csoportja által kifejtett jogellenes cselekményének észlelése alapján intézkedési kötelezettsége keletkezett, így jogszerűen léptek fel a panaszossal szemben is, ami miatt nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz, továbbá békés gyülekezéshez és vélemény-nyilvánításhoz való alapjoga. Az igazoltatással továbbá nem sérült a panaszos személyes adatok védelméhez való joga sem. A testi kényszer alkalmazása indokolt, jogszerű, szükséges és arányos volt, amivel nem sérült a panaszos emberi méltósághoz való joga. A rendőrség részéről nem történt dokumentációs mulasztás, továbbá az intézkedő rendőr megfelelően eleget tett az azonosításra vonatkozó kötelezettségének, ami miatt nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga. Ugyanezen alapjog sérelme nem volt megállapítható a panaszjogról való kioktatás megtörténte tekintetében.

A fentiek miatt a Testület az Rtv. 93. §-ának (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint döntött, és a panaszt átteszi az intézkedést foganatosító szerv vezetőjéhez.

Budapest, 2019. június 13.

Dr. Lukács Tamás
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné Dr. Ferenczy Nóra
előadó testületi tag

Dr. Wildner Domonkos
testületi tag

Független Rendészeti Panasztestület